

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในงาน 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2538 ซึ่งแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 758 คน และครูผู้สอน จำนวน 6,993 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 200 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 70 คน ขนาดกลาง 96 คน และขนาดใหญ่ 34 คน ครูผู้สอน จำนวน 400 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก 140 คน ขนาดกลาง 192 คน และขนาดใหญ่ 68 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามคู่มือ เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2536 ของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีจำนวน 43 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือการอนุญาตให้เก็บข้อมูล จากสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ไปขอความร่วมมือ และชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้ศึกษานิเทศก์ อำเภอ / กิ่งอำเภอ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานทางด้านวิจัยของแต่ละอำเภอที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้ในระหว่าง วันที่ 16 - 31 พฤษภาคม 2538 โดยจัดส่งแบบสอบถาม ให้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 200 คน ได้รับคืน 176 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88 และครูผู้สอน จำนวน 400 คน ได้รับกลับคืน 348 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ เพื่อหาค่าร้อยละ ของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.3.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5.3.1.1 สภาพปัจจุบันด้านงานวิชาการ

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านงานวิชาการ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนก ตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 5 กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ (1) มีการเตรียมการสอน โดยจัดทำแผนการสอน ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับหลักสูตรและนักเรียน (2) จัดการเรียนการสอนตาม แผนการสอนที่กำหนดไว้ (3) ประเมินผลการเรียนได้ถูกต้องตามหลักการและระเบียบการประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน (4) จัดแหล่งความรู้ และนำมาใช้

ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน (5) มีเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน / กิจกรรมทางวิชาการอย่างเหมาะสม

5.3.1.2 สภาพปัจจุบัน ด้านงานกิจการนักเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านงานกิจการนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปฏิบัติมากที่สุด คือ ดำเนินการให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนครบตามเป้าหมาย

5.3.1.3 สภาพปัจจุบัน ด้านงานบุคลากร

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านงานบุคลากรตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ยกเว้น กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ปฏิบัติในระดับปานกลาง คือ มีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ที่ กค.กำหนด หรือจัดบุคลากรปฏิบัติงานได้ครบตามภารกิจ และกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางอีก 1 กิจกรรม คือ จัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตรงตามความต้องการของบุคลากร

5.3.1.4 สภาพปัจจุบัน ด้านงานธุรการและการเงิน

โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านงานธุรการและการเงินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้น 1 กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ จัดระบบการปฏิบัติงานธุรการได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน

5.3.1.5 สภาพปัจจุบัน ด้านงานอาคารสถานที่

โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านงานอาคารสถานที่ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นกิจกรรมมีแผนการจัดสร้าง และรื้อถอนอาคารพร้อมมีแผนผังโรงเรียนที่เหมาะสม ที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และอีก 1 กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอย่างเพียงพอ

หรือมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนได้อย่างเหมาะสม

5.3.1.6 สภาพปัจจุบัน ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการปฏิบัติด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นกิจกรรมมีการให้บริการทางด้านวิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ทุนทรัพย์ และสถานฝึกงานอาชีพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

5.3.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ปรากฏในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

5.3.2.1 สภาพปัญหาด้านงานวิชาการ

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านงานวิชาการ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ อยู่ 2 กิจกรรม คือ (1) จัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ (2) ประเมินผลการเรียนได้ถูกต้องตามหลักการและระเบียบการประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

5.3.2.2 สภาพปัญหาด้านงานกิจการนักเรียน

โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านงานกิจการนักเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

5.3.2.3 สภาพปัญหาด้านงานบุคลากร

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านงานบุคลากร ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ กิจกรรมมีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ที่ กค. กำหนด หรือจัดบุคลากรปฏิบัติงานได้ครบตามภารกิจ และกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลางอีกคือ บุคลากรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานได้ตรงตามวุฒิ ประสบการณ์ ความสนใจ หรือความถนัด นอกจากนี้ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหายู่งยากในระดับปานกลางอีก 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมจัด

สวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตรงตามความต้องการของบุคลากร

5.3.2.4 สภาพปัญหาด้านงานธุรการและการเงิน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านงานธุรการและการเงิน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

5.3.2.5 สภาพปัญหาด้านงานอาคารสถานที่

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านงานอาคารสถานที่ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมมีอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณอย่างเพียงพอ หรือมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนได้อย่างเหมาะสม และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลางอีก 2 กิจกรรม คือ (1) มีแผนการจัดสร้างและรื้อถอนอาคารพร้อมมีแผนผังโรงเรียนที่เหมาะสม (2) บำรุงรักษา ซ่อมแซม ตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย

5.3.2.6 สภาพปัญหาด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาย่อยในระดับปานกลางอยู่ 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมมีการให้บริการทางวิชาการ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ทุนทรัพย์ และสถานฝึกงานอาชีพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้คือ

5.4.1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านตามงานต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 งาน อภิปรายได้ดังนี้

5.4.1.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาด้านงานวิชาการ

สภาพการปฏิบัติด้านงานวิชาการ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สมิตร์ คุณานุกร (2518) ซึ่งเห็นว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของงานวิชาการ จึงอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ ให้ความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ดังนั้นโรงเรียนจึงให้ความสำคัญในการปฏิบัติ ในด้านงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณางานวิชาการเป็นรายกิจกรรม ในกิจกรรมการสร้าง หรือการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น โรงเรียนแต่ละขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ บางเลี้ยง (2534) ที่ได้ศึกษาสภาพและ ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าในด้านการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรทุกหน่วยงาน ของโรงเรียนในสังกัดมีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรในเนื้อหาที่ตรงกัน และมีการดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อที่จะนำไปสู่การนำหลักสูตรไปใช้ในด้าน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานในลักษณะของ การถ่ายทอดความรู้จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติลงไปตามลำดับจนถึงโรงเรียน และกลุ่มประสบการณ์ที่โรงเรียนต่าง ๆ ได้รับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร ส่วนในด้านการบริหารการใช้หลักสูตร เช่น การจัดบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ได้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีปัญหาในด้านทักษะใน การพัฒนาหลักสูตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

ในรายกิจกรรมการจัดการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งได้แก่ การวางแผน จัดทำ โครงการนิเทศภายในได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศภายในตามแผนและโครงการนิเทศ โดยการใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน และผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง การประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและ นำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น โดยภาพรวมโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรกานต์ จังหาร (2534) ที่ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามรายการนิเทศการศึกษาดังกล่าว เกินร้อยละ 50

ทุกรายการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ภูเจริญ (2534) และเปรมกมล ศรีธรรมมา (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครู ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูประถมศึกษามีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องของวิธีการสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล โดยครูส่วนใหญ่ระบุว่าต้องการการนิเทศการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มากกว่าด้านอื่น เกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ ครูประถมศึกษา ต้องการการนิเทศในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ระบุว่าต้องการการนิเทศการสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ มากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น และเนื่องจากในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เน้นให้โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากที่สุด โดยถือเป็นกิจกรรมสำคัญกิจกรรมหนึ่งของงานวิชาการ โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนเนื่องมาจากว่าศึกษานิเทศก์มีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศการศึกษาได้อยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงานวิชาการ โดยภาพรวมโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุเมธ ประภาสวัสดี (2531) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีปัญหาในด้านของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเกิดจากสาเหตุที่ครูผู้สอนมีงานรับผิดชอบมากเกินไป และในด้านการนิเทศการศึกษาเกิดจากสาเหตุ เครื่องมือเครื่องใช้ในการนิเทศขาดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิท เห่งสุสิทธิ์ (2527) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีปัญหาเหลืออยู่ในระดับปานกลาง ในด้านตัวครู หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งคงเนื่องมาจากครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและการบริหารตามหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

5.4.1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา ด้านงานกิจการนักเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เช่น ในกิจกรรมการดำเนินงานให้เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนครบตามเป้าหมาย การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมและการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ซึ่งตรงกับมาตรฐานในการจัดการศึกษาด้านงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ที่ได้กำหนดงานกิจการนักเรียน ไว้หลายกิจกรรม ได้แก่

- 1) กิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช 2523
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น การจัดทำเชตบริการ การจัดทำสำมะโน
นักเรียน การเกณฑ์และการรับนักเรียนเข้าเรียน การแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ขาดเรียน
- 2) กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ การจัดอาหาร
กลางวัน การบริการแนะแนว การบริการนักเรียนขาดแคลน และทุนการศึกษา
- 3) กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
กิจกรรมสร้างเสริมวินัยนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

จากเหตุผลและข้อบ่งชี้ของงานกิจการนักเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติได้กำหนดขึ้นนี้ จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดได้มีการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
อยู่ในระดับมาก เพราะจะเป็นการให้การสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ
ส่วนในด้านการให้บริการด้านอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการอย่างเหมาะสม โรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ ได้ปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
วีระชัย ศรีเมือง (2532) ที่ได้ศึกษาวิจัย การประเมินผลโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
ประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันสำเร็จตามวัตถุประสงค์
ของโครงการอาหารกลางวัน โดยได้บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ. 2521 ซึ่งมีกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกนกลาง ทำให้นักเรียนได้รับประทานอาหาร
กลางวันที่มีคุณค่า และปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ทั้งนี้โรงเรียนยังได้ช่วยเหลือ
นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันให้ได้รับประทานอาหารกลางวัน และในปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็น
ความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวันให้นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันได้รับประทาน
อาหารกลางวันฟรีทุกวัน ครบทุกคน รวมทั้งจัดอาหารเสริม (นม) ให้ด้วย จึงทำให้นักเรียนได้
รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่เพียงพอกับร่างกาย

สำหรับสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงาน
กิจการนักเรียน โดยภาพรวมโรงเรียนมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา
ในขนาดต่าง ๆ ได้มีการปฏิบัติงานดังกล่าวตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาได้อยู่ในระดับ
มาก แต่ยังมีกิจกรรมในการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันที่ยังมีปัญหในระดับหนึ่งซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ วัฒนาพร ดังอานวย (2536) และงานวิจัยของสมบูรณ์ ไกรคุ้ม (2531) ได้ทำการวิจัย
การติดตามโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลการจัดโครงการอาหารกลางวันดีเด่น และศึกษาปัญหา
การบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคใน
การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ได้แก่ การขาดแคลนครูที่มีความรู้ทางด้าน

โภชนาการ ครูไม่เพียงพอ นอกจากนั้นครูยังมีการเกษียณอายุไป วัสดุครุภัณฑ์โต๊ะเก้าอี้ สำหรับนั่งรับประทานอาหารมีไม่เพียงพอ นักเรียนขาดแคลนมีเป็นจำนวนมาก ช่วยเหลือได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งสำหรับปัญหานี้ในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้น ทางรัฐบาลได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนในทุกโรงเรียนโดยการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปัญหาดังกล่าวค่อยลงเอย

5.4.1.3 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาด้านงานบุคลากร

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละขนาด มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านงานบุคลากรได้อยู่ในระดับมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบุคลากรในโรงเรียนเปรียบเสมือนหัวใจของการบริหารงาน ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับบุคคล จึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล รักการงาน (2531) ที่ได้ศึกษาการบริหารบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า โรงเรียนได้มีการปฏิบัติดังนี้ ด้านการสรรหามอบบุคลากรมุ่งปฏิบัติในเรื่องการจัดบุคคลเข้าปฏิบัติงาน โดยให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด และยึดความสมัครใจเป็นสำคัญ ด้านการทํานุบำรุงและการรักษามอบบุคลากร เน้นการให้ความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของบุคลากร และการอำนวยความสะดวกในการขอรับสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่จะใช้กิจกรรมการอบรม โดยการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ ส่วนการให้บุคลากรพ้นจากงานนั้นโรงเรียนได้ถือปฏิบัติตามขั้นตอนของทางราชการ ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง คือ การมีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด หรือจัดบุคลากรปฏิบัติงานให้ครบตามภารกิจและการจัดสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตรงตามความต้องการของบุคลากรนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย สิวเวหา (2533) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการจัดหาบุคลากรโรงเรียนไม่มีโอกาสสรรหาและคัดเลือกครู และการได้มาของบุคลากรไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียน เนื่องมาจากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุแต่งตั้งบุคลากรเป็นผู้ดำเนินการจัดสรรบุคลากรให้กับทางโรงเรียนและในด้านการบำรุงรักษามอบบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ การให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูอยู่เสมอ โดยการใช้วิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนการพัฒนาครูนั้นโรงเรียนได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูไปเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด

ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมโรงเรียนมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมการมีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ ก.ค.กำหนด หรือ การจัดบุคลากรได้ปฏิบัติงานได้ครบตามภารกิจ กิจกรรมบุคลากรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานได้ตรงตามวุฒิ ประสบการณ์ ความสนใจ หรือความถนัด รวมทั้งกิจกรรมการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตามความต้องการของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าหน่วยงานที่สูงขึ้นเป็นผู้จัดสรรบุคลากรมาให้โรงเรียน โรงเรียนไม่มีโอกาสสรรหาบุคลากรได้เองตามรายงานการวิจัยของ สิทธิชัย ลีเวหา (2533) ที่ได้อภิปรายไว้ในเบื้องต้นแล้ว ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกรม ศาส์ตรวงศ์กร (2535) ที่ได้ทำการวิจัย สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ในด้านการจัดหาบุคลากร ได้แก่ครูมีวุฒิไม่ตรงกับความต้องการ การได้ครูมาล่าช้า ไม่ทันตามความต้องการ การที่โรงเรียนไม่สามารถกำหนดวุฒิ วิชาเอกของครูในโรงเรียนได้เอง เพราะโรงเรียนไม่มีโอกาสในการบรรจุแต่งตั้งบุคลากรได้เอง และการจัดครูเข้าปฏิบัติงานนั้นทำได้ยาก เพราะครูมีคุณสมบัติไม่ตรงตามความต้องการ ในด้านการมีจำนวนบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค.กำหนด โรงเรียนยังมีปัญหาอยู่มาก เนื่องมาจากจำนวนข้าราชการครูมีน้อย ทั้งยังมีปัญหาในเรื่องการเกลี้ยกล่อมครูทำได้ไม่ทั่วถึง ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ บางโรงเรียนมีครูต่ำกว่าเกณฑ์ บางโรงเรียนมีครูเกินเกณฑ์ที่ กค. กำหนด จึงทำให้การปฏิบัติงานตามภารกิจทำได้ไม่ครบตามที่ต้องการ

5.4.1.4 สภาพปัจจุบันและปัญหา ด้านงานธุรการและการเงิน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูผู้สอน ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

กิจกรรม การจัดทำแผนและโครงการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมภารกิจสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาและความต้องการของโรงเรียน การดำเนินงานตามแผนและโครงการที่โรงเรียนได้จัดทำ และการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแผน และโครงการในปีการศึกษาต่อไปนั้นสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้สรุปว่างานธุรการและการเงินเป็นงานที่จะช่วยสนับสนุนให้งานวิชาการอันเป็นงานหลักของโรงเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้น การที่โรงเรียนได้ดำเนินจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ก็เพื่อที่จะสนองความต้องการของโรงเรียน ให้สามารถดำเนินการตามแผนหรือโครงการโรงเรียนจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กิจกรรมที่มีส่วนสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานของโรงเรียนเมื่อโรงเรียน

มีความต้องการ โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ก็ได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน คงเนื่องมาจากการที่โรงเรียนสามารถที่จะนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ได้ทันตรงตามความต้องการ ในการบริหารงานในโรงเรียน สำหรับกิจกรรมการจัดระบบงานการเงินและบัญชีได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และการจัดหาจัดเก็บและจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์ การให้บริการและควบคุมการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนให้มากที่สุดนั้นโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ซึ่งตรงกับที่พนัส หันนาคินทร์ (2524) ภิญโญ สาธร (2523) และสุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526) ได้สรุปว่างานธุรการและงานการเงินในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นงานเกี่ยวกับการเงิน การรับจ่ายเงินการทำบัญชี การควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการจ่ายเงิน การจัดหา การควบคุมพัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ จึงได้ปฏิบัติในกิจกรรมดังกล่าว อยู่ในระดับมาก เพื่อที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนให้มากที่สุด

ส่วนสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาย่อยในระดับน้อยทั้งนี้ เนื่องมาจากว่าโรงเรียนขนาดต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติเป็นประจำและดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ จึงทำให้มีปัญหาย่อยในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

5.4.1.5 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาด้านงานอาคารสถานที่

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติ ด้านงานอาคารสถานที่ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ในด้านกิจกรรมโรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณเพียงพอ มีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนและชุมชน การวางแผนการจัดสร้างหรือถนอมอาคาร การบำรุงรักษา ซ่อมแซม ตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ก็ได้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนพยายามดำเนินงานให้สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้กำหนดขอบข่ายของงานอาคารสถานที่ในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1) การจัดสร้างอาคารสถานที่ การวางผังที่ตั้งอาคาร การควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบ ตลอดจนการรื้อถอนอาคาร

2) การใช้อาคารสถานที่ ได้แก่ การกำหนดการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

3) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่ง การซ่อมแซมอาคารสถานที่

ให้คงสภาพเดิม หรือการต่อเติมให้เป็นประโยชน์และให้คุ้มค่ามากที่สุด

4) การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ การกำกับติดตาม การบำรุงรักษาให้สามารถใช้งานให้ได้มากที่สุด

จากข้อบ่งชี้เหล่านี้ จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินการ และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและชุมชน

ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม โรงเรียนมีปัญหอยู่ในระดับน้อย เมื่อได้พิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่าปัญหาที่โรงเรียนมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมที่โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอย่างเพียงพอ หรือมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉงน แดงดี (2530) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าปัญหาของการได้มาของอาคารสถานที่เรียน และอาคารประกอบ สิ่งที่มีปัญหา คือ การกำหนดความต้องการของอาคารเรียน การของบประมาณในการก่อสร้าง ทั้งนี้เพราะเนื่องจากงบประมาณของทางราชการมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน ดังนั้นในส่วนนี้ในปัจจุบันโรงเรียนจึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการขอรับบริจาคจากชุมชน บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างให้มากกว่าที่จะรอรับงบประมาณจัดสรรให้จากทางราชการ

5.4.1.6 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ในกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันในการให้บริการและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รวมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยกสิทธิ์ วงศ์หมั่นกิจการ (2534) และสุนทร ขอบท่าดี (2534) ที่ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าโรงเรียนและชุมชนได้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการประชุมของผู้ปกครองนักเรียน การประสานงานให้มีการเผยแพร่ข่าวสารในที่ชุมชน และขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนในการให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของโรงเรียนนั้น ได้มีการให้ชุมชนได้ช่วยกันพัฒนาโรงเรียนในด้านแรงงานและชุมชนยังได้ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนอีกในเรื่อง การจัดอาหารกลางวัน ทู่นักเรียน และร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ในการแข่งขันกีฬา งานวันเด็ก งานเข้าค่ายพักแรม นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ให้บริการแก่หน่วยงานอื่น คือ วัด สถานเอนกมัย และสภาตำบล

จึงเป็นสิ่งที่ทั้งโรงเรียนและชุมชนต่างได้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมการให้บริการทางวิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ ทุนทรัพย์ และสถานฝึกงานอาชีพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาบุคลากรอยู่ในระดับปานกลางในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากทางราชการมีจำกัด ทั้งนี้เนื่องจาก อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีอย่างจำกัด จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถที่จะให้บริการด้านต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับชุมชนได้เท่าที่ควร

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.5.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาควรพิจารณานำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยไปพิจารณาดำเนินการดังนี้

- 1) ควรเร่งรัดปรับปรุงการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ เน้นการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และจริงจัง
- 2) ควรดำเนินการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน และท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพตามสภาพแวดล้อมหรือสภาพสังคมที่ตนอาศัยอยู่ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
- 3) ควรมีสถานที่และจัดระบบการเก็บรักษาบริการด้านเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนการสอน รวมถึงการซ่อมแซมให้พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้
- 4) ควรดำเนินการนิเทศภายในตามแผนหรือโครงการที่กำหนด โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงานและผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงอย่างเป็นระบบ มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

5.5.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรมีการประเมินโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ทุกภาคเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการจัดให้มีคณะกรรมการประเมินในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และแจ้งผล

การประเมินให้โรงเรียนทราบทุกครั้ง

2) ควรมีการจัดสรรงบประมาณ โดยใช้ความขาดแคลนหรือความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนมากกว่าการใช้ปริมาณจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ เพื่อที่จะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้มีโอกาสพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรพิจารณาดำเนินการด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด เพื่อโรงเรียนจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามภารกิจอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

4) ควรเร่งรัดปรับปรุงระบบการนิเทศทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินอย่างจริงจังต่อเนื่อง ในส่วนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่นๆ